

Dette innholdet er hentet fra www.agropub.no

Bonde Guro Sveberg og noen av slaktegrisene nyter novembersola på Spikkerud gård på Ingeberg i nærheten av Hamar. . Foto: Rose Bergslid

Når purka danser salsa er det godt å være grisebonde

Publisert: 5. jan. 2022

Forfatter: Rose Bergslid

En telefon fra PølseMakerMester Strøm–Larsen AS i Oslo gjorde at Guro Sveberg og mannen Tor Arne Sletmoen kjøpte seg gård i Vang nordøst for Hamar og starta med økologisk skogsgris. Nå er skogen full av griser og Guro er grisebonde på heltid.

Et udekket behov i markedet

Det hele starta i 2015 med at det økologiske cateringfirmaet Godt Brød hadde problemer med å skaffe kjøtt fra økologisk skogsgris. De tok kontakt med Strøm – Larsen, som igjen <https://www.agropub.no/fagartikler/nar-purka-danser-salsa-er-det-godt-a-vaere-grisebonde>

tok kontakt med Guro. Dermed starta et grise godt skogseventyr for Guro og mannen som øyeblikkelig dro på gårdsjakt og fant Spikkerud gård, den perfekte plassen for prosjektet, med skog på alle kanter. Et langt og forpliktende samarbeid mellom bonden og kjøtt- og delikatessbutikken ble etablert.

Guro er utdanna veterinær og har doktorgrad i helsearbeid på storfe. Mannen Tor Arne Sletmoen jobber med svinegenetikk i firmaet Topigs Norsvin.

- Ved å studere dyra har jeg lært meg hvordan jeg skal drive for at de skal få ha en mest mulig naturlig adferd, sier Guro.

Drektige purker bor ute i egne hytter fram mot grising. Når det nærmer seg grising blir de tatt inn og grundig overvåket. . Foto: Rose Bergslid

Suksess med «barselgrupper»

Gården er et av landets siste bureisingsbruk og ble rydda i 1980. Eiendommen består av 110 dekar dyrkamark fordelt på tre skifter og 300 daa skog. I starten var det ammekyr og sauer på gården. Størstedelen av fjøset er uisolert. Den isolerte delen brukes til purkene i forbindelse med grising/fødsel og i smågrisperioden. Her er det montert kamera slik at Guro til enhver tid kan følge med på hva som skjer. Omhyvøringa av fjøset fikk støtte fra Innovasjon Norge

Guro er sensor på kuller med på tta som syer. Snyggende av tross har støtt på imotsetning forger.

- Jeg passer ekstra godt på grisene i kritiske faser, og fødsel er den aller mest kritiske fasen i grisens liv, forteller Guro.

Guro er sensor i obstetrikk (behandling av mødre og fostre under graviditet og fødsel) og forebyggende helsearbeid ved NMBU Veterinærhøgskole, og har spesialkompetanse på området.

- Svake grisunger får surmjølk. Mjølka henter jeg hos en økobonde og syrner den sjøl. I snitt mister jeg en av 14 levendefødte grisunger.

Grisene er svært sosiale dyr. Få dager etter fødsel flyttes purkene og smågrisene sammen i «barselgrupper». Dette har vært en stor suksess. Purkene koser seg sammen og smågrisene herjer og kviler sammen under varmelampene.

Når slaktegrisene er lei av å rote rundt i skogen kan de gå inn og slappe av på halmseng. . Foto: Rose Bergslid

Svina nå skogen

Alle dyra på Spikkerud går ut og inn som de vil hele året. Slaktegrisene kan velge fritt mellom et stort skogsområde og halmseng inne. Purkene som nettopp har fått grisunger har isolert rom og tilgang til egen lufteveranda. Drektige pucker bor ute i egne hytter. Der føres de i et lukka, grisetilpassa fôringssystem for å unngå fugler, søl, rotter og mus. Alle dyra føres med Øko Natura uten soya. I tillegg spiser de gras om sommeren, rundball på vinteren og gnager på røtter og anna de finner i skogen.

- Er det for varmt eller for vått holder de seg inne. Eller når det er for mye snø. Da det kom veldig mye snø sist vinter tok jeg på meg trugene og tråkka opp spor til dem. Da kom de ut og gikk runden på rekke og rad, forsetter Guro.

Veldig mye tid brukes ute. Med mindre det er veldig varmt eller veldig mye snø. . Foto: Rose Bergslid

Et fritt liv

Guro sitt hovedmål for drifta er å gi dyra et fritt og godt liv hver dag.

På Spikkerud er det 20 – 25 purker. Purkene får to kull i året. Slaktegrisene har en snittvekt på 90 kg. Far er Duroc, mens mordyra er en blanding av rasene Landsvin og Yorkshire. Disse mordyra har hun valgt på grunn av gode morsegenskaper. Guro inseminerer purkene selv.

- Det er veldig fascinerende å se hvordan purka «smyger» seg sakte ned når hun skal legge seg for å unngå å legge seg på grisungene, sier Guro.

For å få minst mulig transport slaktes grisene hos Furseth AS. Slakteriet ligger på Dal 5 mil nord for Oslo. Derfra går slakteskrottene rett inn til Strøm – Larsen i Oslo som tar seg av all bearbeiding og salg. Hele dyret brukes.

- I år leverer jeg 430 slaktegris. Til neste år blir det 500.

Sunne og glade dyr på Spikkerud gård

Når purka danser salsa

- Når purkene slippes ut igjen etter avvenning, og de danser salsa nedover jordet i all sin prakt, da koser jeg meg veldig som grisebonde, sier Guro med et smil.

Gris er en ganske forutsigbar produksjon. Følger man godt med og gjør ting i rett tid har man god kontroll. Men likviditeten er utfordrende.

- Det kommer veldig store utlegg lenge før det kommer penger inn. Det krever stålkontroll på økonomien.

Gårdskaren Chris Tore er en dyktig og viktig medspiller for Guro og drifta. . Foto: Rose Bergslid

Svinebonde og vinbonde

Siden 2008 har Guro og mannen feriert på Sardinia, og nå har de kjøpt seg en liten vingård der, med 15 oliventrær og 3 dekar med vinranker. I høst hadde Guro to uker ferie som

<https://www.agropub.no/fagartikler/nar-purka-danser-salsa-er-det-godt-a-vaere-grisebonde>

hun brukte til å sette vin på gården.

- Det er viktig å komme seg litt vekk. Gjøre noe anna. Dette betyr veldig mye for oss, men det hadde ikke gått uten gårdskaren Chris-Tore Haukaasen. Han er veldig dyktig og flink med grisene. Jeg vet ikke hva jeg skulle gjort uten han.

Veien videre

Etter flere år med oppbygging av gårdsdrifta håper grisebonden at svinholdet står på egne økonomiske bein.

- Nå har vi slutta å subsidiere drifta med anna lønna arbeid. Med 500 slaktegriser i 2022 får gubben beholde inntekta si sjøl, sier Guro med et smil.

I framtida håper Guro at hun kan finne noen som vil drive videre med gris på Spikkerud.

- Dette stedet er veldig godt egna for skogsgris, og det er en fantastisk fin plass å bo. Jeg håper det er noen som har lyst til å drive dette videre når den tid kommer.

Det er nok grisene – som roter rundt i skogsjorda dagen lang – helt enig i.

Griser er nysgjerrige og sosiale dyr. De elsker å rote i jorda etter mat. Foto: Rose Bergslid

Feil eller mangler i artikkelen? Kontakt oss på agropub@norsok.no